

vens ook weer en voorkomen. ubel, die klonk en derden dage, i die", na het dat ook buiten-

et al aria's ge- cheden opleve- die zeer laag n, die ze stelt, sen, terwijl de caccia daarbij het geheel gaf, an de tweede oven, dat na oor denzelfden rden gezongen, kige weergave weetal solisten vertolken. Ook 's (Jo Vincent ar ziekte op) jl de begelei- zondere kleur g, Anthon van tige herhaling verk van Bach, is Passion ver- orden.

D. S.

**NIKE-
VEN**
van het

aren.

voor de werk- oeten wij toch e gevolgen der tstreksche ge- misschien niet r toch wel ter-

den mensch

Pierson tegen e stelling, dat de eenige oor- antwoorde: medelijden met is dat gij geen t, dat armoede tot prostitutie n.")

veinig meer in steloos.

den deze men- jken door het nze beginselen. „werkten deze onze jeugdver- je er niet, en isatie nog ter- paar anderen." i dan ook dub- n! Om zichzelf aspect te hand-

ge moeder, die ar hoeveel van

elregel maken: er in staat." 2) 'en kennen in 'gens kon men r zitten praten i doen. 's Mid- voor meerdere n, films, cau-

rgens geregeld dat maar een t, om eens een Ook een lezing die met veel marbeid sprak, De ter lezing vol technische ken. De kran e voordrachten er dan 25 à 35

blz. 160.
t. 53.

Velen hebben dus elke breedere interesse verloren, ze hebben het gevoel, dat wat ze nu nog op zouden doen, toch nooit meer productief gemaakt kan worden.

Een groote groep zat maar liefst om de kachel te praten en was alleen tot een niet te moeilijk domino-spelletje te krijgen.

Toen ik er eens wat van zei, merkte één op: „U had hem eens bij de werkverschaffing moeten zien ploeteren. De opzichter had er schik in. Maar daar dedt je ook wat en zag je, dat je opschoot."

Dit zit er veelal achter: je presteert niks en wat heb je er aan.

Maar op den duur dreigen ze zoo geheel te verslappen. En ge ziet soms, dat de rust en het geduld gaat ontbreken om een eenmaal aangepakt werkstukje goed af te werken.

Hoe nadeelig werkt dit alles op de gezinnen. De goede niet te na gesproken, maar meestal is het geen gemak den man en de opgegroeide jongens den heelen dag thuis te hebben. Ze loopen vaak meer in den weg, dan dat ze wat uit den weg nemen. En hun neergedrukte stemming maakt prikkelbaar.

De nood van de vrouwen der werklozen wordt heel vaak vergeten. Voor haar doet u niets, zei een werkloze in ons tehuis. Een enkelen middag hebben wij daarom ook de vrouwen erbij genoodigd en een gezellig samenzijn met zang, muziek en voordracht belegd.

Maatschappelijk heerscht in deze gezinnen groote nood. Zij moeten leven van een inkomen, dat nauwelijks mogelijkheid laat om het allernoodigste te verschaffen. En waar de zorg zoo groot is, is de stemming niet altoos zoo, dat allereerst aan het leed van de andere gezinsleden gedacht wordt.

Voor al de jonge werklozen lijden daar veel onder. Denk u in een vader, die 's avonds vermoeid thuiskomt en altoos een gezonden jongen kerel voor zich ziet, die niets inbrengen kan; een moeder, tobkend, hoe de eindjes aan elkaar te knopen, maar er geen gat meer inziende, en ge begrijpt, dat de sfeer die hier heerschen gaat, weinig bevorderlijk is voor huiselijk geluk.

Waarbij dan komt, dat sommigen van deze jongeren veel meer geleerd hebben, dan de ouders. Ze hebben vaak de ambachtsschool of mulo doorlopen. Ze maakten zichzelf wijs, veel meer te weten dan de vorige geslachten. Ze brachten eerst een tijdlang wat in, en gedroegen zich, helaas, daar ook maar al te zeer naar. En daar staan ze nu: geheel afhankelijk.

Dit zijn dan nog de gezinnen, waar de vader werk heeft. Maar hoevele zijn er niet, waar de vader met een paar volwassen jongens dag aan dag thuis zit, en zij in den winter in 't éne verwarmde vertrek elkaar meer neerhalen dan opbeuren.

Gelukkig, het is weer niet bij allen zoo en het is niet goed, te generaliseeren.

Maar, die in de gezinnen komt, weet wel, hoe erg het menigmaal is, en hoezeer de langdurige werkloosheid gezinslevens verstoort.

Werkloze mensen, die aldoor bij elkaar zitten, beuren elkaar haast nooit op, maar gaan al heel gauw „kankeren".

Hoe gemakkelijk dringen allerlei revolutionaire leuzen door. Ge moet ze om de kachel in zoo'n tehuis maar eens aan de praai zien te krijgen. „'t Geld halen waar het zit", „de heele boel moet maar eens kapot" — dat hoort ge telkens, zelfs van wien ge dit in het minst niet verwacht had.

Onze arbeiders-jeugd is veel minder problematisch ingesteld dan onze intellectuele jonge mensen. Ze leven over het algemeen veel minder bewust. In de jaren van 14 tot 19, als anderen vaak een „boom-periode" doormaken, staan deze jongens al midden in dat sleurleven van de fabriek. Zij leeren de realiteit van het leven vroeg kennen, maar meestal niet van den meest gunstigen kant. Zoo worden zij meer ingesteld op de concrete vragen van de praktijk van 't leven, maar missen het doordringen tot de diepere economische vraagstukken.

Vandaar dat die goedkope leuzen, die in onzen tijd onder de arbeidersklasse rondwaren, hen zoo gemakkelijk te pakken krijgen. Vooral nu het eigen leven onder den druk der economische omstandigheden zit en zij zich de gedupeerden gevoelen.

Al die werkloze jongeren zijn haast geladen met politiek. Zeer oppervlakkig en zonder kennis van beginselen en samenhang der vraagstukken.

Daarom hebben de bewegingen, die een oplossing op korten termijn en langs dood-eenvoudige wegen beloven, zooveel kans om ingang te vinden.

Bij de ouders is dit ten deele ook wel zoo, maar, zooals Dr. Rozemond, de leider van het werklozenwerk der A. M. J. V. uitsprak — „deze mensen zijn te mat om opstandig te zijn. Er komt zoo'n diepe wanhoop in hen, dat zij het niet meer kunnen uitspreken. Ze leven op de grens van volslagen cynisme."

Eindelijk is daar bij vele jongeren nog de groote seksuele nood. In arbeiders-kringen trouwt men over 't algemeen op vrij jongen leeftijd, zoodat de gedachte over een huwelijk bij arbeiders-jongens even over de twintig jaar een heel centrale plaats heeft. Hoe minderwaardig gevoelen zij zich, doordat zij aan een meisje en aan trouwen niet behoeven te denken. Hoe benijden zij vaak den

jongen, die verdient een meisje kan vragen.

Als ze verloofd zijn, teert de jongen soms eerst een tijdlang op den zak van 't meisje, dat nog verdient. Hoe vernedert hem dat voor zijn besef. En hoe vaak raakte een vaste verkeer door werkloosheid ten einde.

Gelukkig weer, vele jonge menschen van Christelijken huize vooral, blijken sterk genoeg om aan de normen van Gods wet ook in dezen vast te houden. Maar bij hoevele is het anders. In de jaren na den oorlog raakten de zedelijke normen bij groote groepen van ons volksleven zoek, de werkloosheid dreigt alle remmen los te zetten.

Die vasthouden, maken een zwaren strijd door, en verdienen onze hoogachting.

Het zijn er niet zoovele.

Waar de lichaamskracht en geesteskracht langzaam wordt weggevreten, gevoelen de meesten zich losgeslagen van alle levensgrondslagen. Zij worden sarcastisch, tappen moppen over een „rotte maatschappij" zonder felheid, omdat er immers „toch niks aan te veranderen is". En zij laten zichzelf gaan in hun begeerten.

In zulke tijden wordt openbaar, wat de Christelijke opvoeding en 't leven in de jeugdbeweging heeft uitgewerkt. En dan zijn er nog verrassende dingen in onzen Gereformeerden kring.

Eén schrijft: „als er aanvaarding is van die oplossing (in de leiding Gods voor 't leven) dan zullen wij ook niet lijdellijk onzen tijd vermorsen en verprutsen. Woekeren met de talenten, die ons gegeven zijn. Er is onze studie... de arbeid der J. V. De propaganda voor den Vakbond. Allerlei vereenigingswerk... dit alles vraagt onze aandacht. Wij doen dit alles in zwakheid. Wij zoeken nog teveel onszelf. Wij vragen, vragen telkens weer. En steeds dat ééne antwoord. Het heft op uit den cirkelgang van ons bestaan. Hoop en twijfel, geloof en ongeloof, aanvaarding en verwerping, berusting en opstandigheid. Zoo gaat ons leven voorbij. Oogenblikken, waarin handen zich vouwen, momenten, waarin vuisten zich ballen. Maar toch steeds weer den terugkeer: God wil het zoo! Ziedaar mijn antwoord. Geen vroom praatje, maar een stuk leven, waarin steeds dat antwoord komen moet, anders gaan wij onder."...

Dit schrijven geeft zeker eerlijk weer, hoe de besten van onze jongens het vaak hebben. Laat ons er dankbaar voor zijn en ze steunen met ons woord en gebod.

Maar — dit zijn ook alleen de besten.

Laat ons ons oog er niet voor sluiten, dat juist onder die vele jongeren een groot stuk van onze volkskracht langzaam stukgevreten wordt.

En alles doen om te helpen, dat wij nog redden, wat er van te redden is.

W. A. WIERSINGA.

Het Haagsche adres.

De F. Tollenaar schreef in „Geref. Kb." (Den Helder):

Als men meent, dat de waarheid in het gedrang komt of Gods Woord wordt geweld aangedaan, dan kan het plicht zijn om daar voor op te komen. Later blijkt het dan, dat zulk een polemieker een goede invloed heeft uitgeoefend, en heeft meegewerkt tot verheldering van inzicht. We zouden het een ramp achten, als elke polemieker in onze kerkelijke en andere organen zou worden geweerd.

Even later:

Het vraagstuk van het doctoraat aan de Theologische School is inderdaad een kwestie, die de belangstelling van duizenden in ons land heeft, en die toch eindelijk eens zal moeten worden opgelost. Men kan van meening zijn, dat het beter ware, dat deze zaak voorloopig met rust gelaten ware, toch zal er eenmaal een oplossing van dit vraagstuk op afdoende wijze moeten komen. Totnogtoe heeft men het alleen verschoven.

De Calvinherdenking van 1900 en 1935 is evenals het Calvinistencongres evenmin alleen van wetenschappelijke beteekenis. Zoo zijn er nog wel vraagstukken nog niet eens in onze persorganen aangesneden, die min of meer benauwen. Ze brengen veel meer verwarring onder ons volk dan de polemieker zelf. Naar onze overtuiging doet het ons volk goed, dat er polemisten zijn, die de moeilijke vraagstukken aandurven. Dergelijke dingen den kop indrukken geeft bij talloos velen een zeer onbehagelijk gevoel van onbevredigdheid.

Aan het slot:

En dan kan het geval zich voordoen, dat hij, die den strijd (op Christelijke wijze gestreden) niet schuwt, meer voor den vrede onder de broeders en in de kerk, doet, dan hij, die zwijgt.

Laten we het een voorrecht achten, dat onder ons nog gevonden wordt de moed om zijn overtuiging in het publiek uit te spreken.

De Broekstra in „Leidsche Kb.":

Allereerst kan niet worden ontkend, dat het adres, waaraan dit schrijven is gericht, niet het juiste is. Men begrijpt eigenlijk niet, dat een kerkeraad zulk een adres voor zijn klagbrief heeft gevonden.

Even later:

Ieder gevoelt bij eenig nadenken, dat dit de verkeerde weg is, waarbij nog komt, dat de aangeschreven heelemaal geen macht of recht hebben om in dit geding tegen de aangeklaagden op te treden.

Ook:

Men moet er maar naar raden en de aangeschreven moeten eerst uitzoeken, wie er zijn bedoeld. Dit is toch wel een beetje te vaag. En men kan dan ook verwachten, dat dit schrijven van Den Haag-West wel voor kennisgeving zal worden aangenomen.

Prof. Schilder had wel eenig recht om dit schrijven te beantwoorden met een stukje in „De Reformatie" onder den titel: „In raadselen". Metterdaad, Den Haag-West geeft ons eenige raadselen om op te lossen. Maar daarmee is dit schrijven ook meteen getypeerd.

Ook wat den inhoud betreft, heeft men bezwaren naar voren gebracht. En ik ben niet in staat deze te weerleggen.

Voorts:

Naar het mij voorkomt, worden hier twee geheel ongelijksoortige dingen tezamen gevoerd. De vraagstukken zelf en de wijze, waarop zij worden behandeld, gelijk later nader wordt aangegeven met de woorden: „de wijze waarop en de toon, waarin deze uitwisseling der meeningen vaak gevoerd wordt."

Wat de vraagstukken zelve betreft, dan geloof ik, dat de kerkeraad van Den Haag-West zich een weinig vergist. Prof. Schilder heeft, naar ik meen, in „De Reformatie" van 15 Mei l.l. duidelijk aangetoond, waarom. Waarlijk, de vraagstukken, die in den laatsten tijd in geding waren, gingen niet buiten onze menschen om. Wanneer men hier en daar eens iemand sprak over de discussie, dan moest het telkens de verwondering opwekken, dat eenvoudigen zoo meeleeften.

De H. A. Wiersinga in hetzelfde orgaan:

Gezien wat er over het besluit van Den Haag-West alzo gepubliceerd wordt (en dit is waarschijnlijk nog maar het begin), meen ik te mogen opmerken, dat dit besluit wel een precies tegenovergestelde uitwerking zal hebben dan wat er mee bedoeld werd. De tegenstellingen zijn weer met één vermeerderd.

Als men alles objectief leest, komt er na lezing toch wel de bede: God behoede onze Kerken.

Inderdaad, — maar men vergete niet, dat die bede bij menig één leefde voordat Den Haag-West voor den dag kwam, en hen dreef tot behandeling van de kwesties. Men moet bidden, en daarom werken. In 't stille graf zingt niemand 's Heeren lof, en in den doofpot ook niet, en in den doolhof evenmin. De vrede der kerken wordt gediend, als men hetgeen verdeelt, door publieke bespreking verhindert verder te gaan. Als er niet gepolemiseerd was tegen Barth, zou menig predikant van de jongere generatie verloren zijn gegaan voor de gereformeerde belijdenis. Overdrijving? Maar ik heb de brieven van meer dan één met dank in 't hart gelezen. En als er niet gepolemiseerd was tegen het Calvinistencongres zou 't er met 't onderkennen der geesten nog treuriger voorstaan, dan het bij sommigen toch al is. Waarom zou men de studenten willen aanraden, toch geen lid der N.C.S.V. te worden, en waarom de synode de professoren laten verzoeken, die waarschuwing bij hen aan te dringen, en intusschen de professoren zelf verzoeken, in publieke daden de bezwaren, die tegen den N.C.S.V.-invloed gelden, van hun kracht en hun aanspraak tot het geweten te berooven? Want de ethischen loopen met Barth arm in arm tegenwoordig.

De J. J. Bouwman zegt in „Almeloosche Kb.":

Is het geen heilige roeping, staande op den grondslag van Gods Woord, met elkander door te praten om zodoende meer en meer tot eenheid van overtuiging te komen? En zijn de onderwerpen, die heden aan de orde zijn, niet van dien aard, dat daarover werkelijk nog wel eens even gediscussieerd mag worden?

Even later:

Prof. Greijdanus geeft de goede gedragslijn aan. Is hier schuld, zegt hij, dan onderzoeken men eerst goed en ga naarstig na, waar de schuld zit, en wende zich daarna, zij het publiek, omdat het een publieke zaak geldt, tot de schuldige personen met precieze en nauwkeurige noeming en omschrijving van de zonde en handele met hem naar den door Gods Woord gestelden oisch en volgens de regelen van het Gereformeerde Kerkrecht inzake tuchttoefening.

Marnix schrijft in „Groninger Kerkbode":

Ik logeerde eens in een uitnemend gezin, en zoo, laat in den avond — het was na een vergadering — werd er nog heel wat nagepraat.

De vrouw zeide: ja, mijn man en ik hebben nooit verschil van meening, maar als wij nog eens ruzie hebben is het altijd over de kinderen.

Hoe vindt U dat nou?

Ik zei: het komt allicht hier van daan, dat jullie allebei de kinderen zoo liefhebt.

Over dingen, die ons onverschillig laten, maken wij geen kwesties.

En als de onderlinge strijd in de kerk, de polemieker, zwijgen zou, het zou geen goed teken zijn.

Het zou kunnen bewijzen, dat de dingen der kerk onze liefde niet meer hadden.

Want wij moeten het niet vergeten, dat wij menigmaal allemaal erg onverstandig kunnen zijn. En niets valt den mensch, d.w.z. mij en u en alle anderen, zoo zwaar als om goed gereformeerd te zijn, d.w.z. gehoorzaam aan het Woord van God. Het verkeerde wil ons allemaal wel aan. Voor dwalingen staan wij altijd open. En daarom moeten wij op elkander toe zien en als ik zie, dat een broeder bezig is om in een dwaalweg te vervallen, moet ik het hem aanzeggen. Soms moet men zoo iemand ter dege aan zijn jasje trekken; soms moet men hem een geduchten opstopper geven voor hij wakker wordt. Maar het gaat om het leven.

En de liefde spaart dan niet.

Dr H. Kaajan merkt op in „Gereformeerde Kerkbode“ (Utrecht):

De goede bedoeling in deze actie van bovengenoemde Kerkeraad is te loven, maar of deze den juiste weg heeft ingeslagen, valt voorshands te betwijfelen.

Aan het slot:

Als polemiek bedoelt de eer van God, het geestelijk welzijn der Kerk, den geestelijken walstand der geloovigen, de saambinding van wat bijeen behoort en de begrenzing van het zuiver Gereformeerd gevoelen en leven, dan kan er in haar 'n groote kracht ten goede schuilen.

Een polemist moet echter biddend schrijven.

De laatste zin is volkomen juist. Men kan er aan toevoegen: ook het zwijgen moet biddend geschieden. Ook het verzwijgen. Laat men vooral niet denken dat pas bij het spreken de hoogspanning van de wet Gods wordt ingezet. Die is er altijd, ook bij het zwijgen, zelfs bij het rentenieren en „tuinharken“ (Sikkel, J. C.).

Daaraan denken wij dan ook, als Dr T. J. Hagen in „Delftsche Kerkbode“ opmerkt:

Ik heb een trouwe broeder, maar die alleen één kerkelijk blad las, enige tijd geleden horen zeggen: wat gaat het met die V.U. toch de verkeerde kant op, hé?

Zo gaat het. Wanneer men op één punt gedurig maar weer aanvalt, wordt al het schone en goede vergeten en ziet men alleen dat kwade punt.

Daarmee bedoel ik waarlijk niet te zeggen, dat er van één kant gezondigd wordt.

Maar daarmee bedoel ik wel, dat men om de rust en de vrede in de kerken toch voorzichtig zijn moet.

Naar mijn meening wordt geen enkele inrichting schade gedaan, wanneer allen, die de gemeenschap waaruit zij opkomt, liefhebben, scherp de zaken stellen, waarover het gaat. Indien reeds ettelijke malen gezegd is, dat de meening van bezwaarders op een bepaald punt precies strookt met de meening van anderen, die aan de genoemde inrichting verbonden zijn, dan moest men dat accentueeren. Wordt echter een houding, die reeds gedurende enkele jaren door de gereformeerde gemeenschap afgewezen werd, door een deel der personen van die inrichting (met vele anderen die daarbuiten staan) niet alleen opnieuw weer ingenomen, maar zelfs met veel sterkeren aandrang verdedigd, in nog verscherpten vorm, dan geve men zich er rekenschap van, dat de accentueering van de kwestie niet voor rekening komt van de pers, maar van hen die deze houding innemen. Het is het begin der secte-vorming, wanneer een bestaande gemeenschapskring (kerkelijk, wetenschappelijk, sociaal, politiek, enz.) bidt, dat men daar als gegevenHEID een kus ontvange van den vrede; want dat is tenslotte zelfbeheggen, nalating van wat Micha noemt: „den twist des Heeren“. In Psalm 85 wordt wat anders gezongen, dat n.l. de vrede met een kus van het recht begroet wordt. Niet, dat EEN van die twee (de vrede) ONS kuut, doch die BEIDE samen (vrede en recht) ELKANDER kussen, dat is de inhoud van het de messiaansche eeuw verwachtend lied.

Eindelijk schrijft Dr H. J. Heida in „Gereformeerde Kerkbode“ (Vlaardingen):

De Herautredacteur deelt mede, dat hij, gelijk volgens hem te begrijpen is, alle verdere polemiek over Eeredoctoraat, promotierecht en Calvinherdenking zal staken, zooals hij reeds tevoren had bekend gemaakt. En hij voegt erbij: „Aan genoemde colleges zullen wij overlaten te beoordeelen, wie tot zulke polemieken aanleiding gaf“.

Even later:

Nu moet één van beide waar zijn: of het schrijven van Den Haag-West heeft met deze staking niets te maken of, indien wel, dan moet de Herautredacteur van zulk een brief vol bezwarende uitdrukkingen tevoren kennis hebben gehad. Van zijn reeds voorloopig stakingsbesluit is ons echter wel zooveel destijds medegedeeld, dat wij niet mogen aannemen: hierin is de hand van Den Haag-West!

„De Heraut“-redacteur heeft volstrekt niet van tevoren

gezegd, dat hij de polemiek zou staken. Hij heeft juist een soort conditie gesteld, waaraan te voldoen zou zijn: dan zou hij met polemiseeren verder gaan. Op die conditie is toen geantwoord, en sinds heeft men niets meer vernomen. Terecht schrijft Dr Heida:

De Heraut-redacteur had o.i. die twee feiten niet met elkaar in verband behooren te zetten; maar objectief moeten vragen: „wat wil Den Haag-West; welke bezwaren heeft die Kerkeraad?“

Vervolgens merkt Dr Heida nog op, inzake de door Den Haag aangeschreven colleges:

Het is niet bewezen, dat genoemde colleges daarvoor zijn het juist adres; allermintst: zij zijn o.i. juist in eerste instantie niet het adres. Of ze dan niet talrijk en bekwaam genoeg zijn?

Laten wij daaraan geen woord verspillen.

Wanneer het gaat in deze polemieken over „de diepten Gods“ zooals de brief van „Den Haag-West“ luidt, dan zijn ook die colleges onbevoegd; dan is zelfs de diepte des verstands van Hoogleraren ontoereikend, al zwemmen ze ook in de Filosofie.

Tenslotte:

Temeer klemmt dit, wanneer de zaak zoo staat als ze in dit korte Heraut-onderschrift wordt signaleerd, n.l. dat het moet gaan niet over het „wat“, maar over het „wie“, n.l. „wie tot zulke polemieken aanleiding gaf“.

Zulk een formuleering is ons veel te persoonlijk. Daaruit valt toch af te leiden, als die „wie“ aangegeven is, dan is de hoofdzak en de hoofdtak beslist. Op het „wat“ komt het minder aan dan op het „wie“.

Is dat de bedoeling van Den Haag-West ook?

Uit alle onder onze oogen gekomen bladen hebben wij inzake deze kwestie geciteerd. „Gereformeerde Kerkbode“ (Bunschoten-Spakenburg) deelt nog mede, dat een knipsel, dat eenigszins een anderen kant uitging, buiten medeweten van redactie en medewerkers om, in het blad geraakt was.

Een Haagsch- en een Amsterdamsch predikant over polemiek.

Door Drs Roorda is een boek geschreven tegen Dr Both. Titel: „Niet in Gods Woord gegrond“. Dr K. Dijk, van Den Haag-West, schrijft in „Haagsche Kerkbode“ erover:

Wat ik onlangs schreef, en ik bepaalde mij slechts tot de methode en de critiek van Dr B., zonder dieper op den zakelijken inhoud in te gaan, is vergeleken bij de bezwaren van Drs Roorda slechts een zachte vermaning geweest; hier treedt iemand in het strijdpark, die in volle wapenrusting alle beweringen van Dr B. aanvalt en klaar en liefdevol aantoon, dat wat Dr B. schreef niet in Gods Woord gegrond is.

Even later:

De strijd der geesten wordt moeilijk. Omdat de verwarring toeneemt. Maar ik dank God, dat Hij ons nog mannen geeft als Drs Roorda, die om Sions wil niet zwijgen. Jammer, dat deze begaafde geest nu pas ons verrijkt met zijn persarbeid.

Dr D. Sikkel schrijft in „Amsterdamsche Kerkbode“:

Dit boek heeft mij pijn gedaan. En het zal Dr Both pijn doen. Het legt in allerlei uitspraken van Dr Both een betekenis, die, naar ieder weet, Dr Both niet kan bedoelen. Dat is niet recht. Mijn bezwaren tegen de Oxfordgroep groeien met den dag. Ook mijn bezwaren tegen het feit, dat Dr Both schreef en zó schreef. Maar ik wenschte om wat liefs, dat het geschrift van den heer Roorda niet was uitgegeven. Nog eens: er staat veel waars in. Maar ik vrees, dat het kwaad zal doen en geen goed. Ik betwijfel of deze quaestie door geschriften kan worden opgelost. Maar, als er geschreven moet worden, dan in elk geval zó niet!

Daar staan wij nu. Twee predikanten die beide hartelijk de kerk liefhebben, en die zoo volmaakt anders oordeelen over een concrete polemiek. Indien dit aan Drs Roorda overkomt, hoe kan men dan inzake de professoren oordeelen op de wijze van Den Haag-West? De critiek ook op de critiek, is gemakkelijk, maar de kunst van het critiseeren is moeilijk. Elke ambtsverrichting overeenkomstig Zondag 12, tweede antwoord, is moeilijk, dus ook de polemische.

K. S.

CORRESPONDENTIE

Veel artikelen moesten uitblijven door gebrek aan plaatsruimte. UITGEVER.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Aangenomen naar:

Blokzijl: Cand. B. D. Smeenk te Arnhem.
Middelburg (voor den Miss. dienst): Cand. C. van Nes te Amsterdam-Z.
Rilland-Bath: Cand. W. G. F. van Herwijnen te Vianen.

Bedankt voor:

Loenen a. d. Vecht: Cand. C. van Nes te Amsterdam-Z.

Afscheid van:

Diever: J. W. de Jager, Tekst: Opcom. 6:2.
Mijdrecht: F. de Vries, Tekst: Psalm 74:20 a.
Smilde: D. van Enk, Tekst: Matth. 28:20.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Bedankt voor:

Nieuwpoort: P. de Groot te Gorinchem.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Gouda: A. Verhagen te Middelburg.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Almkerk: H. R. J. Reyenga te Augustinusga.
Drachtster-Compagnie-Rotterdam: K. Terpstra te Drimmeld.
Elburg: H. A. Leenmans te Delft.
Harderwijk: J. Enkelaar te Leerdam.
Kampen: A. Hijmans te Nijverdal.
Kantens (toez.): Cand. M. H. Knyff te 's-Gravenhage.
Linschoten: A. v. d. Kooy te Maarssen.
Nieuwerkerk a. d. IJssel: J. J. Poldervaart te Nigtevecht.
Nijmegen: J. W. van Nieuwenhuizen, voorg. Evang. Unie 's-Gravenzande.
Oostkapelle: Cand. F. Don te De Bilt.
Paramaribo: D. Mulder te Marssum (Fr.).
Sluipwijk (toez.): Cand. J. de Lange te Huizen.

Aangenomen naar:

Blijham: P. H. Kapteyn Jr te Blija.
Garderen: J. C. Terlouw te Alkmaar.
Indische Kerk: W. G. Reddingius te Westzaan.
Vollenhove: J. E. Uitman te Moercapele.

Bedankt voor:

Bergschenhoek: E. Schimmel te Ameide.
Borne: G. Bos te Dedemsvaart.
Durgerdam: Cand. J. C. Sickesz, hulppred. te Driebergen.
Ede: D. Th. Keek te Staphorst.
Oldebroek: W. L. Mulder te Hoevelaken.
Oud-Alblas: Ph. J. Vreugdenhil te Gorinchem.
Ridderkerk: H. Bout te Genemuiden.

Intrede te:

Otterloo: A. Dekker, Tekst: 2 Cor. 11:2.

Vereen. tot Chr. verzorging van Zenuwlijders in Nederland gevestigd te Zeist.

Het Bestuur dezer Vereeniging verzoekt ons het volgende ons blad te willen opnemen:

Van deze Vereeniging gaat uit een Christelijk Sanatorium voor Zenuwlijders. Het is gevestigd te Zeist aan de Sanatoriumlaan, een zijlaan van den hoofdweg Utrecht-Zeist, en dus gemakkelijk te bereiken. Gelegen in een rustige, boschrijke omgeving, biedt het alles, wat rustbehoefden noodig hebben.

Het bestaat uit een hoofdgebouw en vier paviljoens. In jaren 1933 en 1934 werden deze vijf gebouwen geheel gemoderniseerd en voorzien van stroomend warm- en koud water. Kleine ziekenzalen werden ingericht, rubbervloeren aangebracht. Het Sanatorium neemt op lijders aan elkken vorm van zenuw- en niet-storende zielsziekte. Met nadruk zij er op gewezen, dat het geheel op zichzelf staat en dus niet als de z.g. Sanatorium of Kliniekafdelingen der gestichten in een gestichtcomplex is ingevoegd.

Het behoeft geen betoog, dat dit geheel apart staan voor de patiënten van groot belang is te achten, daar het met zich meebrengt, dat de inrichting een eigen stempel draagt. De groote terrein, bestaande uit bosch, parkaanleg, weide, met tuin en vloeiend verschaft ruime gelegenheid voor allerlei arbeid in de open lucht.

Ook bezit het Sanatorium een ruime installatie voor behandelings met water, electriciteit, w.o. diathermie en hoogfrequent.

De verdeling der patiënten, die tot een getal van 90 kunnen worden opgenomen, over de vijf gebouwen, en het relatief rijke medische en verpleegpersoneel maken individualiseerde behandeling mogelijk.

De verpleegprijs bedraagt in de gewone afdeling der derde klasse f 3,50 per dag; voor diaconieën f 3. Hierin is de medische behandeling inbegrepen.

Er is ook een Algemeene Ondersteuningskas voor patiënten die den vollen verpleegprijs niet kunnen betalen. Adres: Dr. Enkelaar, Herv. Predikant te Leerdam.

De medische dienst bestaat uit de heeren: Dr. C. W. Scheffé, Geneesheer-Directeur en twee inwonende Artsen.

In het Bestuur hebben zitting de heeren: Mr. G. A. Diegenhorst, Voorzitter; Dr. L. v. Loon, Secretaris; Mr. A. Ph. Alta, Penningmeester; Mr. H. J. A. Baron van Boetelshoorn, Dr. Rijk Kramer; H. Munneke; J. Smilde; M. A. Verkeij. Jhr Mr. J. M. M. van Asch van Wijck.

Heden verscheen:

"T BETAAMT ONS PSALMEN AAN TE HEFFEN"

Antwoord aan hen die mijn brochure „Het vrije Lied“ becommentarieerden,

door R. VAN MAZIK

48 kol. druks — Groot formaat

Prijs 25 cent

In dit verweerschrift worden tevens auteurs en inhoud van den nieuw ingevoerde bundel gezangen getoetst aan de Gereformeerde Belijdenis.

Alom in den Boekhandel verkrijgbaar; alsmede bij: Mazik's Uitgeversbureau te Rotterdam, na ontvangst van het bedrag; postrekening no. 130866.

ENKELE OPMERKINGEN OVER GEREFORMEERDE SCHRIFTBESCHOUWING

DOOR Dr. W. M. LE COINTRE

64 Bladzijden — Prijs f 0.60

Dit werkje is uitnemend geschikt om uit te roiken als aandanken bij het doen van belijdenis en wordt bij getallen tot lagere prijs geleverd.

Kerkeraden vragen een ex. ter kennisname!

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Chr. Muziektijdschrift „DE HARP“

met

maandelijkse Muziekbijlage

f 1.50 per jaar

onder redactie van F. PIJLMAN
N-eemt proef met een abonnement en U zult algehele voldoening smaken.

Administratie-Adres:

Te Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

BESTUREN, HOOFDEN EN ONDERWIJZERS VAN CHRISTELIJKE SCHOLEN, die in dezen tijd op de hoogte willen blijven van wat er in de kringen van het Chr. onderwijs omgaat, vinden daartoe hun blad in het vrije schoolblad

„DE SCHOOL MET DEN BIJBEL“

WEEKBLAD VOOR HET CHRISTELIJK ONDERWIJS

Het blad, dat onder leiding staat van de redacteurs A. DREWES, en J. LENS, telt de meest bevoegde medewerkers, o.a. voor wetstechnische zaken, en geeft een getrouwd beeld van de stroomingen en feiten op het terrein van het Chr. L.

Men neme een proefabonnement voor een half jaar à f 2.20, vooruitbetaling te storten op postrek. 36000, bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Medew.
Bruggen
van H.
Vlaard
Meijst
's-Grav
Dokken
Vreug

Alle sta
Prof. I

INHOUD: E
nisonderwij
Elia, in zij
predikend.
ven; Inzak
ker"-polemi
son.... Sp
Uit de his
Kunst; Lit
Soc. Leven
Ismo. De g
vraagstuk
wegen, wa
zijn. II. —

Nationa
De nati
reeds tal v
sperden, or
nog niet vo
rest van ze
alvermogen
waaromhee
Ook deze
nationaal-s
tiek of een
Wanneer
Duitschland
pietle afwi
danks alle
strijd!) mo
aller denke
stuw.

Huivering
een stelsel
machtsmid
gemaakt a
bemoeiinge
Wie de jeu
organisatie
instituten
cialisten. E
komstigen
den ingep
Vandaar
Dr Frick
allen, die o
het onderw
richtsnoere
name beva
de uitneme
circulaire
voldoende
in de toek
treden."

In 't bijz
schrijvers
het onderv
practisch
uitgever zal
dat bij de
En welke
in gevaar v
tot klachte
Wanneer
voorschrift
denis en d
bevat de
dachten, w
nieuwe Du
In de eer
af door d
heden de
uitkomen,
tels van de
als die van